

основ национального стиля церковного строительства и обрядового искусства Галиции, тамże, 2007 nr 3, s. 133. – Бакович О. [Bakowycz O.], *Майстри сакрального образотворчого мистецтва Західного Поділля другої половини XVIII століття*, Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Мистецтвознавство, 2014, s. 221.

A. Bernatowicz
uzup. U. Makowska

Skubiszewski Jan Nepomucen, malarz cechowy, miniaturzysta; ur. 15 V 1829 Częstochowa; syn Andrzeja i Teresy z Budziszewskich; żonaty od 1853 z Augustą Julianną Maszewską, a po jej śmierci z Franciszką Pawłowską, nauczycielką żeńskiej pensji (ślub 18 II 1860 w Częstochowie), z którą miał syna Jędrzeja. W 1853 uzyskał w miejscowym cechu malarzy stopień mistrza, a w 1860 wniósł opłatę należną za zwolnienie z tzw. młodszeństwa; pełnił funkcję starszego w cechu. Miał dom przy ul. Św. Barbary w Częstochowie, w którym prowadził pracownię (dom spłonął 5 XI 1874; w 1872 został uwieczniony w akw. Adriana Głębockiego opatrzonej napisami: „Mieszkanie Malarz w Częstochowie u Ś^{ej} Barbary” oraz „Malarnia Skubiszewskiego w Częstochowie”, MNW).

S. specjalizował się w malarstwie religijnym; wykonywał kopie popularnych obrazów z wizerunkami świętych. Malował także na papierze oraz blasze cynkowej i miedzianej obrazki o formacie ok. 2 × 3 cm, gł. z przedstawieniem Matki Boskiej Częstochowskiej, noszone jako szkaplerze i medali lub wprawiane w pierścienie (jeden z takich obiektów w Muz. Etnograficznym w Krakowie); cieszyły się one dużą popularnością, a S., będąc wysokiej klasy rzemieślnikiem i stosując pozłotę w swoich miniaturach, sprzedawał je w cenie od kilkudziesięciu do kilkuset rubli.

Jego uczniami byli m.in. Piotr Filipowicz (od 1857), Leon Bielecki (od 1858), Stanisław Trawiński (od 1859), Nikodem Świrczyński (od 1859), Jan Nepomucen Grott, Jan Tomasziewicz.

Głębocki A., *Kilka słów o malarstwie w Częstochowie*, Wiek, 1874 nr 27, s. 3. – Seweryn T., *Pol. malarstwo ludowe*, Kr. 1937, s. 23. – Dobrowolski T., Tatar-kiewicz W., Blumówna H., *Historia sztuki pol. w zarysie. Sztuka nowoczesna*, Kr. 1962. – *Słownik artystów*

pol. ..., t. 1, Wr. 1971, s. 158 (s.v. Bielecki Leon); t. 2, Wr. 1975, s. 486 (s.v. Grott Jan Nepomucen). – Oryńżyna J., *Dewocjonalia częstochowskie*, Pol. Sztuka Ludowa, 1976 nr 2, s. 119. – Kunczyńska-Iracka A., *Malarstwo ludowe kręgu częstochowskiego*, Wr. 1978, s. 55, 91, 94, 174, 185, 18. – *Diariusz Jasnogórski o. Stanisława Kapczyńskiego z l. 1839-1881*, oprac. Zbudniewek J., Studia Claromontana, t. 7, 1987. – Zakrzewski J., *Słownik biogr. ziemi częstochowskiej*, Częstochowa 1998, s. 43. – *Częstochowa. Dzieje miasta i klasztoru jasnogórskiego*, t. 2: *W okresie niewoli 1793-1918*, Częstochowa 2005.

AP Częstochowa, zespół 8/25/1-3: *Księgi przychodu i rozchodu cechu malarzy w Częstochowie*, l. 1845-72, 1875-88. – Arch. Archidiecezji Częstochowa, Akta par. św. Zygmunta, *Księga małżeństw 1857-1876*, r. 1860, poz. 44. – Arch. PAN Warszawa, III-2: Zespół Z. Batowskiego, nr 30 (d. teka f-2), wstęp do pracy o malarstwie częstochowski, nazwiska artystów, brulion.

Rossal E., *Pierścioneł kobiecy*, na stronie Muz. Etnograficznego w Krakowie. Zbiory, <https://etnomuzeum.eu/zbiory/pierścioneł-kobiecy> (dostęp 02.05.2020). – Mietel-ski M., *Małżeństwo. Par. Miedźno* (wypisy z ksiąg metrykalnych), r. 1853, na stronie Tow. Genealogicznego Ziemi Częstochowskiej, <https://www.genealodzy.czystochowa.pl/forum/forum-ogolne/7868-malzenstwa-parafia-miedźno#15688> (dostęp 02.05.2020).

M. Myśliński

Skulski, malarz (?) pochodzący ze Lwowa; autor 14 widoków (m.in. Kazimierz Dolny, Bochońnica, Sandomierz, Jasna Góra, Lwów, Brzeżany, Obertyn) pokazanych na wystawie urządzonej przez koło Tow. Szkoły Ludowej im. Henryka Sienkiewicza w 1911 w Przemyśle; prace S. były przeznaczone na sprzedaż, wycenione od 40 do 140 koron.

Zob. też Skólski.

Kat. wystawy obrazów i sztuki stosowanej urządzonej staraniem koła TSL im. Henryka Sienkiewicza w maju 1911. Odbito czcionkami Jana Łazora, [Przemyśl 1911], poz. 29-42.

U.M.

Skulski Jan, rzeźbiarz lw., działał w 2. poł. XVIII w. Był czeladnikiem rzeźbiarza Jana Obroc-kiego we Lwowie. W 1782 skarżył swego mistrza o zwrot pożyczonych 139 zł. Z jego powodu, jako „ucznia sztuki rzeźbiarskiej”, toczył się proces

między malarzem pozłotnikiem Marcinem Stroińskim (ur. 1735) a rzeźbiarzem Janem Szczurowskim, ówczesnym mistrzem S., u którego zgodził się przez 6 l. terminować. Jednakże po 5 i pół r. – data pozostaje nieznana – zatrudnił go Stroiński. Ten, na mocy dekretu sądowego (b.d.), został jednak zmuszony do zwrotu S. do warsztatu Szczurowskiego pod karą 40 złp.

Jaworski F., *O szarym Lwowie*, Lw. [1916]. – PSB, t. 23, 1978, s. 466, s.v. Obrocki Jan (Hornung Z.).

A.B.

Skulski Stefan, malarz, zm. 20 III 1908 Rzym. Pochodził ze Skaryszewa k. Radomia. Jakiś czas przebywał w Paryżu, skąd w 1907 pojechał do Rzymu. Zawarł tam znajomość z rzeźbiarzem Antonim Madeyskim, który urządził zbiórkę pieniędzy na powrót S. do kraju. Jednak „młody artysta ... znużony życiem” nie chciał skorzystać z tej szansy i popełnił samobójstwo strzałem z rewolweru.

Kur. (Lublin), 1908 nr 69, s. 4. – *Śp. Stefan Skulski*, Kur. warsz., 1908 nr 84, s. 1 (dod. poranny).

J.R.

Skupski Szymon, malarz czynny na Pomorzu, należał do cechu malarzy (obraźników) w Skarszewach. 7 XI 1678, wraz z 12 innymi członkami tego cechu, został wpisany do ksiąg grodzkich skarszewskich.

IS PAN, materiały Słownika art. pol., notatka Ryszarda Szwocha, 1990 (S. nie został uwzględniony w: Szwoch R., *Słownik biogr. Kociewia*, t. 1-6, Starogard Gdański 2005-2017).

I. Kopania

Skuraszewski (Skoraszewski) Michał, malarz dekorator, muzyk amator, czynny na dworze bpa Ignacego Krasickiego w Lidzbarku Warmińskim (wówczas Heilsberg) w l. 1790-92. W modernizowanych wówczas wnętrzach zamku biskupiego wyk. zespół malowideł ściennych *al fresco*. W „Apartamencie zimowym Księcia Jegomościa” (na pierwszym piętrze d. pałacu bpa Adama Stanisława Grabowskiego) ozdobił „Pokój Arabesków”, w gabinecie namalował supraporty, w sy-

pialni „arabeski kolorowe” nad kominem, scenę *Edukacja Bachusa* (wg kompozycji przypisywanej Michałowi Aniołowi) i supraporty. W „Apartamencie letnim Księcia Jegomościa” (w pałacu przed zamkiem właściwym) dekorował gabinet (przed buduarem) „malowany *en arabesque*” na żółtym tle i „Gabinet przed kaplicą” malowany w motywy „etruskie” również na żółtym tle; pokój koło buduaru był także „przez S. całkiem malowany”. W apartamencie księdza Marcina Krasickiego, brata bpa, S. namalował *Scenę z Bachusem* (korzystając z ryc. wg którejś z wersji *Sylena Rubensa*), w mieszkaniu księdza Michała Foxa – medalion z *Głową Bachusa* na tle arabesek nad kominkiem, a w swym pokoju – *Głową Apollina i Bachusa*. Malowidło w pokoju stołowym wyobrażało Klytię, zaś arabeski w „Bibliotece dolnej” (w d. kapitułarzu) miały być skomponowane z motywów z płaskorzeźb z Herkulanum. Prace te nie zachowały się; ich pozostałości dokumentują fot. Wielkiego Refektarza z 1894 i d. kapitułarza z 1939 (obie IS PAN, Zb. Fotografii i Rys. Pomiarowych); w l. 90. XX w. skuto tynki w d. pałacu bpa Grabowskiego. Pejzaże szczątkowo zachowane w sali kredensu są przypisywane S. jedynie na podstawie tradycji.

S. malował też dla Ignacego Krasickiego ol. kopie obrazów wg rys. jego bratanicy Anny z Krasickich Michałowej Charczewskiej z Dubiecka, i, jak przypuszczał Zygmunt Batowski (cytując Józefa Ignacego Kraszewskiego), „znaczna część portretów z kościołów i klasztorów galicyjskich, pozbierana dla heilsberskiej galerii, była z jej rysunków malowaną». Wykonawcami mogli być Skuraszewski i Śliwicki, malarze podrzędnego znaczenia na książęco-biskupim dworze”.

Wiosną 1791 S. wyjechał (przez Elbląg i Gdańsk) do Londynu, gdzie w listopadzie t.r. mieszkał u Franciszka Bukatego, ministra pełnomocnego Rzeczypospolitej w Królestwie Wielkiej Brytanii, przy Manchester Square nr 19. Wiosną 1792 był już z powrotem w Lidzbarku, gdzie – porzuciwszy prace malarskie – przetłumaczył (jak sam pisał 21 V 1792 w głosie do *Diariusza* M. Foxa) „Xiażkę z Angielskiego na Polski język”; będąc przed Wielkanocą 1792 w Warszawie, przedstawił ten projekt królowi Stanisławowi Augustowi, zabiegając o poparcie swego ponownego, planowanego na lipiec t.r., wyjazdu do Londynu; „król mu z łaski nie dając żadnego zajęcia, wyznaczył pensję miesięczną, dukatów dziesięć” (J.I. Kraszewski).